

ЕФІРООЛІЙНІ ВИДИ РОДУ ЧЕБРЕЦЬ (THYMUS L.) ЛЬВІВЩИНИ

Саламон І.*, Гриціна М.**

*Пряшівський університет в Пряшеві, вул. Листопадова, 17, Пряшів, 08116 Словакія

**Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького, вул. Пекарська, 50, Львів, 79010 Україна; hrytsynamr@gmail.com

Види роду чебрець (*Thymus* L.) є одними з найпопулярніших лікарських рослин як в народній, так і офіційній медицині завдяки наявності у них ефірних олій, які мають бактерицидні та протизапальні властивості. В «Державну фармакопею України» входять середземноморські види *Thymus vulgaris* L. або *Thymus zygis* L. та *Thymus serpyllum* L. (європейська і національна статті).

В цілому, на території Західної України росте 9 видів чебреців, з яких найчастіше трапляється чебрець боровий (*Thymus serpyllum* L.), ч. блошиний (*Th. pulegioides* L.), ч. Маршалів (*Th. Marshallianus* Willd.), ч. блискучий (*Th. glabrescens* Willd. (syn. *Th. loevyanus* Opiz)). Окрім того, існує думка, що один вид у різних місцезростання має різний хемотип.

Метою нашої роботи було визначення кількісного вмісту і якісного складу ефірних олій у названих вище видів, а *Thymus serpyllum* і *Th. pulegioides*, зібраних з різних популяцій на території Львівської області для виявлення найбільш цінних ефіроолійних рослин. Визначення вмісту ефірних олій проводили з використанням газового хроматографа Carlo Erba Vega на капілярній колонці DB-WAX, 30 м у лабораторії Пряшівського університету.

Згідно «Державної фармакопеї України» трава *Thymi herba* повинна містити не менше 12 мл/кг ефірної олії, у перерахунку на безводну сировину. В ній сумарний вміст тимолу та карвакролу повинен становити не менше 40 %. У траві *Serpilli herba* - не

менінг 3,0 мл/кг ефірної олії, а у національній сировині - вміст не менінг 1,5 мл/кг.

Внаслідок проведених досліджень було встановлено, що особини з усіх трьох досліджених популяцій *Thymus serpyllum* містять $0,7 \pm 0,05\%$ (7 г/кг, у перерахунку на безводну сировину), $0,8 \pm 0,05\%$ і $0,9 \pm 0,05\%$, тоді як *Th. pulegioides* - $0,8 \pm 0,05\%$ і $0,85 \pm 0,05\%$. Високий вміст ефірних олій - $0,9 \pm 0,05\%$ виявлено у *Th. glabrescens*, найнижчий - у *Th. marshallianus* - $0,35 \pm 0,05\%$.

В складі витяжки було виявлено в різній кількості 16 ефірних олій, зокрема: β -мірцен, цинеол, лімонеле, α -терпінен, р-цимен, терпінолен, туйон, ліналол, борнілацетат, β -каріофілен, борнеол, α -терпінеол, фенхол, гераніол, тимол і карвакрол. В процентному складі переважали - лінелол, α -терпінеол, гераніол, фенхол, карвакрол. Тимол виявлений в дуже малій кількості – $0,2 \pm 0,1\%$ у всіх варіантах досліду і лише в одній популяції *Th. marshallianus* – $2,2 \pm 0,2\%$.

Отже, нагромадження і різноманітність ефірних олій міняється і залежить від виду і, частково, від умов зростання.